

TOLMINSKI GLAS

L. 1.

Tolmin, 30. decembra 1944

Št. 23

Kdo je pisal?

Naš list prinese marsikatero vest, ki je temu in onemu v mestu in deželi neprijetna. Ne maramo biti farijezi in zato radi priznamo, da marsikatero poročilo tega in onega terenca ali tudi simpatizerja OF piči prav v srce in ga vznemiri. Zato ne bomo tajili, da je kakor bolha, ki takim ljudem ne da mirno spati. Naj bo kakor bolha, nikdar pa naš list ni strupena kača, ki bi koga umorila, telesno ali moralno pokončala. Ne, ne! Nikdar! Ne maramo nikogar ugonobiti, radi bi pa vse zdramili, da bi v svojem snu ali polsnu svojemu narodu škode ne delali. Javni zločinci se pa tu ne omenjejo, da bi jih kdo obsodil, saj so se že sami obsodili. Mi jih omenjamo samo v svarilo za druge, da ne krenejo na enako pogubno pot.

Prizadeji se seveda na nas jezijo in po vaseh sprašujejo, kdo bi to ali ono pisal. Velikokrat sumničijo popolnoma nedolžne ljudi. Pravijo namreč: V naši vasi ni nobenega belogardista, ki bi take reči pisal, razen tega in onega, ki ga potem sovražijo in se skušajo nad njim maščevati.

Ti ljudje ne vedo, da ima naš list po deželi zelo razpredeno zaupništvo, in to povsod, zato tudi natančno ve, kaj se po deželi godi. Naši zaupniki pa navadno niso izobraženci, ki na splošno igrajo v zadevah OF zelo klavrno vlogo, ampak v glavnem nas obveščajo o položaju v deželi prav preprosti ljudje, ki na svoj koži najbolje občutijo blagodat komunističnega osvobodjenja. Drugi so navidezno simpatizerji OF, a v resnici jo najbolj sovražijo in želijo, da bi jo vse ljudstvo spoznalo v pravi luči in se je varovalo kot svoje največje nesreče. Zopet drugi poročajo svojim prijateljem in znanecem, ki smatrajo za svojo dolžnost, da nam poročajo, kako stvari stoje, da si ne bomo delali škodljivih utvar o najnesrečnejšem narodnem gibanju.

Zato je prav odveč ugibanje o tem, kdo je pisal, kdo poročal, kdo je tega zmožen

„Tolminski glas“ v novo leto

Naš namen ni bil, rušiti narodno edinost, ni bil, trostiti spore in sovraštva med primorske Slovence, zlasti še med Tolmince, pač pa je naš cilj bil in bo ostal tudi v bodoče, voditi in učiti ljudi, opozarjati jih pred največjo nevarnostjo, pred zlagano in komunistično OF, buditi v naših ljudeh pravega duha slovenstva in jih vzpodbujati k boju za resnično in edino pravo narodno svobodo, ki jo bo rodila šele borba in zmaga nad komunističnim nasiljem.

Dobro se zauredamo, kako veliko odgovornost nosimo pred našim narodom in sploh pred vsem svetom, zato smo in bomo vedno hoteli pisati samo resnico, nismo hoteli biti nikdar krivi preroki ali ovce v volčjih oblačilih, ampak smo skušali biti vedno jasni in odkriti, načelni in nepopustljivi v našem boju.

Vsi tisti, ki so Tolminski glas od njegovega začetka pa vse do sedaj prebirali, vsi, ki so se iz njega učili gledati tudi v svet z zreliimi očmi, ki so se iz njega učili presojati vsa dogajanja v svetu, kot jih presoja zrel človek, vsi tisti so in bodo ostali našemu listu hvaležni za njegove opomine, za njegova navodila in njegov trud. Tudi terenci, ki smo jih včasih imenoma navajali, bodo nekoč spoznali,

ali ne. Posebno če kaka naša notica piči ugledne in veljavne može, uporabljajo leti inteligenco, da bi našli pravega avtorja. Toda ponovno smo že ugotovili, da delajo pri takih ugibanjih največjo krivico.

Zato naj enkrat za zmeraj povemo, da poročila iz raznih krajev nam daje trpeče ljudstvo samo. Mi dajemo tem poročilom le zunanjo obliko, da jih moremo natisniti. Velikokrat pa moramo tudi kaj črtati, ker se bojimo, da užaljeno ljudstvo ne pretirava.

Vsem prizadetim moramo torej povedati, da jih ljudstvo samo graja in obsoja, mi pa to kritiko le obžalujemo, ker sicer bi stali taki ljudje

da nismo tega delali iz zlobe ali iz sovraštva do njih, pač pa smo vse to delali iz resnične ljubezni do našega naroda in iz globoke skrbi za narodovo bodočnost. Z veseljem lahko ugotovimo, da so mnogi izmed njih spoznali, kako na napačni in za narod pogubni poti so in so začeli z drugačnim delom, z delom proti pogubni in komunistični OF. To delo pa je hkrati edina rešilna in prava pot za naš narod in hkrati zagotovilo za našo lepšo bodočnost, ki nam bo gotovo v sožitju z vsemi ostalimi brati Slovenci prinesla tako dolgo zaželeno in tako dolgo sanjano svobodo.

Kako lepo, a kako še bolj odgovorno je to delo! Lepo: biti vodnik in učitelj! Odgovorno: biti pravi vodnik in ne zvodnik ter biti pravi učitelj in ne lažnik!

Tolminski glas bo tudi v naprej ostal zvest svojim načelom in zvest svojemu cilju: Voditi in učiti, opominjati in vzpodbujati. V našo popolno zmago vsak dan bolj verujemo. O pravilnosti naše poti nas notranje in zunanje politični dogodki vse bolj potrjujejo. Vemo, da smo na pravi poti. Naša slovenska zemlja, blagoslovljena in prepojena s čistjo krvjo nedolžnih bratov, ki so jih morili zločinci in zapeljanci, ta

celo po imenu v zelo slabi luči.

Proti vsem tem nadležnim boljšim pikom je najbolje zdravilo to, da se vsi veljavni ljudje pred vsem ljudstvom izkažejo za prave narodnjake na ta način, da nesrečne OF nič več moralno ne podpirajo, ampak jo obsodijo kot vir vseh nesreč.

Kdor pa to ljudstvo biča, naj se ne čudi, ako ljudstvo zavpije: Ta me je udaril! Prva ljubezen in sočutje gre ubogemu bičanemu ljudstvu in ne brezvestnim posameznikom, ki bi si radi na hrbtu svojega razbičanega naroda postavili prav udobne stolčke za edino zaslugo, da so z OF simpatizirali.

naša slovenska zemlja živi v globoki veri, v nezadržanem hrepenenju in vročem pričakovanju tistega, kar nam je najdražje, kar nam je najsvežje, kar so nam naše sanje in naše hotenje, kar nam naj bo vsa naša bodočnost: Svoboda!

Svobodni predvsem komunizma (od nas je odvisno, ali se ga bomo osvobodili ali ne,) svobodni vsega, kar nam zanika in jemlje našo narodno svobodo in edinost, svobodni in srečni se bomo s hvaležnostjo spominjali, kako je tebi in meni, kako je nam vsem znal Tolminski glas v najtežjih in za domovino najkriticnejših časih vedno povedati najbolj pravilno besedo in kako nas je znal pripravljati na čase, ki nam bodo prinesli resnično svobodo, pravi mir, polno srečo in tiho zadovoljstvo. In ti časi bodo morali priti, ker smo se vedno zvesto držali svojega vodnika in učitelja, ki je imel samo eno in iskreno željo: pomagati ljudem in jih reševati.

Tolminski glas želi, da bi v novem letu spoznali prav vsi, kaj jim je storiti, da bo tako naša slovenska domovina v 1945. letu po rojstvu Gospodovem deležna miru in svobode. Tolminski glas želi, da bi ostal in postal v vseh družinah gornjega Posočja najbolj zaželeno in najbolj priljubljeno glasilo.

Taki in s temi željami bomo stopili v novo leto.

„Bodimo budni!“

Pod tem naslovom so tolovaji izdali nove letake in jih cndan razstrosili po Tolminskem. V njih napovedujejo, da se je ustanovila nova stranka na Tolminskem pod vodstvom domačina Slavka Tuta. Komunisti se zelo razburjajo, ker se ta SLOVENSKA (Slovenska antipartitska reformna akcija) ali bolj na kratko povedano ROF, kar pomeni reformirano osvobodilno fronto, veže celo z domobranci, da bi na ta način uspešneje razkrojila OF.

Komunisti se v letaku divje jezijo in izražajo strah, da se

ne bi ROF vrnila v OF, jo razdelila v partije in protipartije in s tem popolnoma razbila tisto osvobodilno fronto, »ki je po poti poštenja in narodnega ponosa privedla naše ljudstvo pred vrata svobode«.

Gesla te ROF, kot jih tovariši navajajo v svojih letakih, so: Naj se pobije vse komuniste in vse partije v NOV in POJ, naj se med komunističnimi borci vstvari zmeda, naj se vjame na svoje limanice vse ljudi, ki niso dovolj preizkušeni, računajoč na lahkovernost rdečih odbornikov, naj se tajno vstvari nekaka opozicija v OF.

ROF pa v svojih letakih poziva vse tiste, ki se bore v OF, naj pobijejo komandante, sveduje ljudem, naj likvidirajo

funkcionarje ter naj zavijejo vrat zavednim aktivistkam (po naše terenke. Op. ur.)

Tolminski glas zaključuje tako: V tolažbo OF povemo, da mi o ROF prav malo vemo, o ROF-ovcih vemo pa samo to, da so to na žalost zelo strahopetni ljudje, ki se odmikajo vsakemu boju. Hočejo pa veljati za spretni in modre ter bi radi sedli na stolčke kjerkolisibodi, zato pa predstavljajo svoje lončke od ognja k ognju tako, da bi jim kaša čimprej zavrela. V enem se pa le strinjamo in sicer v tem, da je treba aktivistkam (terenke) zaviti vrat in pomesti iz dežele vso komunistično drubal. Tega pa nam ne bo branil nihče, najmanj pa še ROF in POJ.

Domobranec.

Vsem svojim čitateljem
in dopisnikom
želi srečno novo leto

«Tolminski glas»

1945

BEVKOVO PREROKOVANJE

Tov. Bevk je v lanski poslanici za novo leto, ki je bila natiskana v Primorskem kmečkem glasu dne 10. januarja 1944, takole napisal: V letu 1943. je padla Italija in armada, ki je žrla našo deželo kot kobilica, ropala in morila, se je s sklonjenimi glavami vračala domov. Naši najhujši zatiralci, katerih rok se je držala kri, so pobegnili. Novo leto! Vsako leto smo se s strahom spraševali kaj nam prinese to leto. Letos se ne vprašujemo več. Res je, da se dvigajo narodni izdajalci, tujčevi sramotni hlapci. Ne bojimo se jih. Predno bo v naših hribih zapela kukavica, bodo ležali pobiti na tleh. In naša vojska bo popolnoma osvobodila našo izmučeno domovino.

Tako piše Bevk. Tov. Bevk! Ob zaključku leta pogled nazaj in preglej svoje delo. S teboj pa naj si izprašajo vest vsi tisti junaki in „biseri“ primorske inteligence, ki s copatami na nogah brezbrizno opazujejo boj slovenskega na-

roda in se izgovarjajo na največjega izprijenca, kolikor jih je rodila Goriška, na pisatelja Bevka, za katerega kar ne morejo verjeti, da je komunist.

Kako opravičiš ti in tvoji prijatelji žalostno dejstvo, da ste vi tisti, ki ste zopet poklicali v našo deželo badoljansko komunistično soldatesko, proti kateri si poprej toliko rohneli, da se pod firmo raznih brigad d'assalto načrtno bori proti poštemim Slovincem, da načrtno ropo našo že itak izmозgano domovino in povzročajo, da gorijo naše vasi. Zakaj ne poskrbiš, da bi ti laški tolovaji odšli braniti svojo domovino, ki ne razrušena in skoraj nedotaknjena procveta. Ali ne uvidiš veliko nevarnost zločinske igre teh laških komunističnih tolpe? Ali ne vidiš, da hočejo uničiti vse naše domove in vse naše gospodarstvo, da bodo tako ta revni kos dežele tem lažje obvladali. Kako opravičiš dejstvo, da si jim ravno ti dal možnost, da zopet pobijajo naše žene in dekleta

in trosijo nad naš izmučeni narod morje gorja, v primeri s katerim so bile vse težke savojske krivice le majhna kapljica. Kako boš opravičil Titovo-badogliansko izdajstvo, s katerim je zločinec Tito predal najlepši kos naše domovine italijanskim komunistom in pri katerem si kot zastopnik Primorcev gotovo sodeloval tudi ti.

Namesto napovedane svobode si priklical v deželo v tem letu samo žalost in obup. Osvobodil si Cerkno in Reko, Šebrelje in Vojsko, Črni Vrh in Godovič, Lokovec in Čepovan, Trnovo in še nešteto drugih vasi. Kamor koli se po domovini ozre oko, povsod pričajo požgani domovi, da je tam vladala komunistična drhal. Na stotine in stotine še neporaslih grobov nedolžno ubitih Slovencev, med temi pet grobov najboljših slovenskih duhovnikov, so žive priče tvoje in tvojih tovarišev svobode v letu 1944. Lačni otroci, obupane vdove in požgani domovi govorijo o tvojem gospodarstvu.

Domobranci pa, katerim si že lansko pomlad napovedal konec, rastejo iz dneva v dan. Ljudstvo se vedno bolj oklepa teh idealnih borcev in vidi samo v njih svojo rešitev. Tov. Bevk! Le povprašaj najbolj zagrizane terence v Vipavski dolini in ti bodo že povedali. Po teh mladih kmečkih fantih bi se morali zgledovati razni oprezni inteligentje, ki so v svoji modrosti prevzvišeni, da bi narodu v smrtnih bojih prihiteli na pomoč. Toda zavedajo naj se, da so vredni še večjega prezira in zaničevanja, kakor ti in tvoji tovariši. Zavedajo naj se, da s samim rohnenjem proti komunizmu, zaprti med štiri stene in vedno oklevajoči, ne bodo nikdar koristili narodu in se mu nikdar oddolžili. Tovariš Bevk! V lanskem novoletnem voščilu si se izkazal za silno slabega preroka. Zato ti svetujemo, da bodi v letošnjem bolj previden. Bodi pameten in imej vsaj toliko opreznosti, kakor jo imajo tvoji skriti prijatelji doma pri toplih meščanskih pečeh.

V HRIBIH SE DELA DAN...

V hribih so tolovaji na splošno že tako osovraženi, da ljudje prosijo, naj pride kdorkoli, pa četudi Turek ali sam ta črni, samo da bi jih rešil te proklete sodrge. Prisilni mobiliziranci celo sa ni želijo, da bi jih kdo napadel in bi se jim tako ponudila prilika za hajko. Neki fant, ki je že dolgo v gozdu, je dejal: »Saj o 1 začetka sem mislil, da gre za osvobodjenje naroda, sedaj pa vidim, da so pripravljene pomoriti vse ljudi, samo da bi teh par barab ostalo«. Drugi je povedal še bolj jasno: »Ja, čakaj! Ne bo takoj dobro. V 50 letih pa bo prav gotovo. Ko bomo zadnjega farja zadušili, takrat bodo nebesa na zemlji«. Ob tem se je binavsko nasmehnil.

K temu, da s v naših hribih dani, je veliko pripomoglo tudi to, da ljudje nimajo nikdar miru pred tolovaji, ne podnevi ne ponoči. Sedaj pride terenc iskat krompir, pet minut za njim pride terenka izsiljevat obelo in za njo spet druga terenka prosit obleko. Ker je zmanjkalo krompirja, so začeli zahtevati tudi korenje in repo. Seveda, lakota je huda reč! In zvečer, ko hoče družina večerjati, ti pridejo tovariši in zastonj jim pripoveduješ, da je večerja za družino, kar k mizi ti se dejo in pojedjo vse namesto družine. Saj bi jih napodili, a kako, če ti pridejo kar s strojnicami v hišo. Zato so kmetje že skoraj obupali. Zato se v kribih svita! Samo mestna jara gospoda, napol tovariši, tega vsega ne verjamejo. Kobariid in Tolmin sta dve dični gnezdi! In kaj neki bi v teh gnezdih rekli, če bi to prevzetno jaro gospodo nekaj dni prepustili tovarišem, sedaj ko so ti v gozdu raztrgani in lačni. Bi se tudi njim začelo svitati, kaj?

Da bodo vsi potrjeni o resničnosti našega pisanja iz hribov, naj dobesedno navedemo pismo, ki je na naše uredništvo prišlo s hribov:

Spoštovani g. urednik!

Od povsod z osvobojenega ozemlja se kdo oglasi v Tolminskem glasu, da pove, kako uživa ondi ljudstvo svobodo. Samo iz naše vasi se še ni nihče oglasil in povedal, kako nam je tukaj... Že pet mesecev nemoteno živimo v mislih, da uživamo popolno svobodo. Pa jo res dobro uživamo, saj imamo miting na miting, vsako nedeljo in še med tednom. Ko bi vi vedeli, kako je na mitingih lepo, bi se tudi vi udeležili katerega, čeprav neva bljen, vendar dobrodošli. Od daleč se čuje grmenje topov in reglanje strojnic, pri nas pa

igra harmonika in cenjene tovarišice se sučejo, a zdaj že kar same, ker nobeden od tovarišev ne mara več plesati z njimi. Pa ne mislite, da so domačinke te, ki prirejajo veselice. Kje! Naše so pretrdih glav, da bi se kaj takega naučile. Zato pa to prirejajo zlasti stopniške, logarske in poniškove bunke. Tem tovarišicam se zdi pri nas bolj varno, ker je okupator precej daleč. Imajo po tri ure do doma, a vendar so ob enajstih zvečer še vedno v šolski dvorani in pridno plešejo. V drugih hišah itak ne bi dobile prostora. Mislim pa, da bomo spomladi imeli drugačen miting, lakoto. Saj nam bodo še seme snedli ti lačni volkovi! Saj se vsi bra-

nimo teh večnih dajatev, a nič ne pomaga, kajti oni imajo puške. Vsak dan so nad nami. Enkrat hočejo živeža, drugič obleke, tretjič spet kaj drugega. To vam je resnična svoboda! Ko ne bo nihče ničesar več imel, bomo vsi osvobojeni. Strah nas spreletava, ko moramo gledati, kako peljejo naše z znojem pridelano žito po poti proti.. (Ime kraja zaradi varnosti zamolčimo. Op. ur.) Ob vse bomo, Zato se nas usmilite vi, pridite k nam in nam prinesite rešitev. Pričakujemo vas z razprostrtimi rokami. Končam in vas prosim, oprostite napakam. Pozdravljam vas in vse domobrance, z vami vedno v mislih, zaradi varnosti neimenovana.

PO EVANGELIJU...

„Ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih“

(Luk. 2., 34.)

Tako je povedal starček Simeon, navdihnjen od svetega Duha, ko je držal v svojem naročju toliko let pričakovane Odrešenika, ki ga je Marija prinesla v tempelj in ga tam darovala:

„Glej, ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu, in v znamenje, katerega se bo nasprotovalo.“

To je isto, kar je pozneje povedal Kristus, da kdor ni z njim je proti njemu, in kdor z njim ne zbira, raztresa.

On je vogelni kamen, ob katerem se duhovi morajo ločiti ali na desno ali na levo, druge poti ni.

Tako je bilo vedno in povsod. Tako je tudi danes.

Človek se aklene vere in božjih zapovedi, ali pa jih zavrže; ali sprejme Kristusov nauk, ali pa ga odkloni; ali prizna resnico, ali pa jo zataji.

Človeštvo se že tisočdevetstoštiriinštirideset let nujno deli v dva tabora po svojem mišljenju in življenju: Na eni strani so sovražniki najvišje Resnice, Ljubezni, Lepote in Dobrote, ki ji nasprotujejo ter se proti njej na vse razne načine vojskujejo, očitno ali prikrito.

Na drugi strani pa je fronta borcev, ki živijo ali vsaj skušajo živeti včlenjeni Vanj, ki je Pot, Resnica in Življenje. Vmes je Znamenje.

Njim, ki so mu sovražniki, je to Znamenje v padec in pogubljenje: nemir in strah, težki očitki vesti, jeza in trdosrčnost, temne slutnje, — vse to je njih zemeljski delež, in najhujša nesreča bo njih večna kazen.

Prijateljem večnih načel, zagovornikom vesele vesti iz Betlehema je to Znamenje v vstajenje: sladka zavest, da hodijo pravo pot, jih spremlja v življenju, notranja uteha in steča jih krepča v borbi za končno, najlepšo zmago. Kako lep je že zemeljski blagoslov pravičnih, kako blažen je njih predokus vstajenja v življenje!

„Ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih.“

Prijatelj! Kakšni so tvoji odnosi do Znamenja? Ali ti je to znamenje v prokletstvo ali blagoslov, v strah ali tolažbo, v padec ali vstajenje?

Prenehaj za hip z branjem lista, ki ga držiš v rokah, in pomisli...

Časi so hudi in Znamenje postaja v teh časih silno ter zahteva od vsakega možate odločitve.

IZ ZUNANJEGA SVETA

GRČIJA

Moskva k dogodkom v Grčiji še vedno molči in prepušča le, da se za grške prekucne pogaja beograjski komunistični tisk.

Čeprav je bilo iz Churchillovega govora čuliti, da so odgovorili angleški politik vendar storili pogumen korak naprej, se zdi, da so naredili spet pol koraka nazaj, ker ima sovjetska flota v oblasti preveč niti in je tudi v Grčiji splelja tolikšno mrežo, da se ob njo na vsak korak spotikajo tudi Angleži.

Sovjeti previdno molčijo in ustvarjajo videz, da se za grško zadevo ne zanimajo. Za zljaj bi bilo sovjetom težko kaj reči v prilog rdečim upornikom, ker opravičujejo Angleži svoj vojaški nastop v Grčiji z nespornimi vojaškimi razlogi.

Uporniki so jim namreč samo z napadom na angleška oporišča dali povod za tak nastop. Zato s političnimi izjavami ne morejo nastopiti, dokler traja med njimi in Angleži uradno zavezništvo.

ŠVEDSKA

Razpredeno vohunsko mrežo so odkrili na Švedskem. Vohuni so imeli svoje zaupnike v vojaških in političnih krogih in so pletli zaroto ne le proti švedski sami, ampak tudi proti dvema tujima državama. Švedski tisk je o obsežnosti te zarote smel povedati le, da je to največja vohunska zadeva, kar jih je švedska sedaj doživela.

FINSKA

Na Finskem so uvedli strogo cenzuro za vse novice. Radio in vsi časniki morajo biti cenzurirani. To se je zgodilo na zahtevo Moskve.

Zvedelo se je za podrobnosti o pogodbi med Finsko in Rusijo z dne 17. 11. Finska ji mora izročiti najprej stroje in ladje v vrednosti 175 milijonov dolarjev. Lcs-

nih izdelkov, papirja, celuloze pa 125 milijonov. To morajo dajati v vsakoletnih obrokih po 50 mil. dolarjev.

ROMUNIJA

Romunska vlada je bila prisiljena izročiti Sovjetom dve polniški ladji, »Transilvanija« in »Besarabija«, ki so bile zasidrane v carigradski luki v začetku vojne med Rusijo in Rumunijo. 18. decembra sta ladji zapustili Bospor.

IZ AMERIKE

Dočim smo bili dosedaj vajeni Rooseveltovih velikobesednih navedb o skorajšnjem koncu vojne, se je zdaj predsednik poročil, da je ameriškemu narodu previdno prikazal novi razvoj v popolnoma drugi luči. V božični poslanici ranjenim ameriškim vojakom je moral izjaviti, »da bo pot, ki čaka Združene države, še nadalje huda.« Kako drugače zveni vse to, kot pa prejšnja izjava Washingtona o »bliskovitem pohodu po Evropi«.

CHURCHILL IN EDEN V ATENAH

Ko sta prišla v Atene, sta brž začela z razgovori s predsednikom Papandreou in z vrhovnim poveljnikom zavezniških čet v Sredozemlju in z angleškim poverjenikom Mac Millanom. Obvestila sta Papandreoua, da nameravajo sklicati konferenco, na katero bi povabili tudi predstavnike uporniškega gibanja. Nadškof Demaskinos je izjavil, da je pripravljen predsedovati konferenci. Vodja radikalne stranke je bil povabljen na glavni stan generala Scobica, da bi poročal o nameravani konferenci.

CHURCHILL GROZI

Konferenca v Atenah ni prinesla nobenega uspeha. Uporniki vztrajajo pri svojem, Angleži pa pri svojem. Kol poroča Reuter, je Churchill v Atenah izjavil, da če se grški uporniki ne bodo podvrgli angleškim zahtevam, bodo prav tako kot doslej proti njim govorili topovi.

Po izjavah londonskega radia, sta se Churchill in Eden že vrnila iz Aten, medtem ko se tam še kar naprej nadaljujejo boji med uporniki in Angleži. Tem le počasi uspeva čiščenje komunistov v Pireju. Uporniki so utrdili svoje položaje ob cestah, ki vodijo v Atene.

GRČIJA

Kakor javljajo iz Aten, so napadla britanska letala strojniške komunistične postojanke pri zaporu Averoff ter razrušila najmanj eno teh postojank. Padalci in oklepniki so napadli tudi neko topniško uporniško postojanko.

V bridki žalosti javljamo sorodnikom, prijateljem in znanec, da je bil po nedoumljivi božji previdnosti odpoklican dne 29. decembra v večno življenje naš dragi

JOŠKO BRATUŽ

Pogreb bo v torek dne 2. januarja ob 8.30 zjutraj izpred hiše žalosti - ulica Bellinzona (Stretta) 5.

Gorica, dne 30. decembra 1944.

PRIJATELJI

ZANIMIVO ZA VSE

Z MOSTA. - V okolici Sv. Lucije pravijo terenci, da je v nekem govoru izjavil Skorčič, da bo pol ure po novem letu konec vojne. Vsi veseli terenci pričakujejo teh težko zaželenih dni, ko bo vladala njihova zlata svoboda, žali Bog se tudi njim že menda jasni pred očmi, da se zna vojna še zavleči. Vsak dan nosijo glave vedno bolj sklonjene, kakor da bi nosili težo vseh nesreč na svojem hrbtu. Vse eno pa še trobijo, da bo konec ob napovedanem času in vzporedno s tem vabijo domobrance, da bi jih vsaj malo razbremenili pri napornem delu pitanja tolovajskih uši. Jih bodo razbremenili, jih bodo, ne samo pitanja uši, ampak uši sploh, ko se bodo žalostne ločile od njihovih mrtvih trupel.

Ker vsi pošteni slovenski časopisi dopovedujejo, da pol ure po novem letu še ne bo konec vojne, so jih zato tovariši prepovedali. Morda tudi zato, ker jih boli, da se pošlena večina našega naroda zaveda nesreče, ki mu jo je komunizem prinesel, zaveda odprte krvave rane, ki mu jo je komunizem zadal. Nesrečni tovariši, ali vas nič ne gane žalost in selze nedolžnih žrtv in brezdomcev. Tudi jaz, ko bi mi vest očitala toliko zločinov kot vam, bi blodil po gozdovih okrog, ker si ne bi drznil priti pred obličje poštenih Slovencev, ki že dobro vidijo pred seboj, kaj vse imajo od hruvske in nesrečne propagande brezbožnega komunizma.

Op. uredništva. Že večkrat je naš list o tem poročal in bo še ponavljal dokler bo treba. Pripomnimo pa še to, da bi Pepi Burnikov raje ta dopis javno prebral ne pa da bere po gostilnah na glas lažniva poročila iz »Partizanskega dnevnika«.

OKOLICA CERKNA. - Srečni mobiliziranec nam je kot očividec povedal o žalosni usodi, ki je doletela cel bataljon prisilnih mobilizirancev iz Tolminskega. Te uboge nesrečne žrtve so komunisti gnali kot klavno živino iz Cerkna proti Žirem, da bi napadli tam bližnjo domobranksko postojanko. Za prenočišče so si izbrali največji skedenj. Ponoči so pa Srbi vas obkolili in skedenj zažgali. Očividec, ki nam je to pravil, je zaključil kakor nekdanji Jobov hlapec: In jaz sem sam ušel, da vam to povem!

SV. LUCIJA. - Burnikovemu Pepelu so zrastle lasje. Moral je v Tolmin, da se ostriže. Ko se je vračal nazaj proti Sv. Luciji, sta mu sledila dva domobranca, ki

sta imela nalogo, da ga na inostu ustavita in pregledata, kaj nosi s seboj, čeprav so mu domobranci to pot verjeli, da mu res ni bil glavni vzrok posela Tolmina kakšna tolovajska pošta. Kako je ubogi Pepe sezaval čevlje in slačil svojo srajčko, je bil pa res ganljiv prizor. S svojim visokim glaskom je pel, da je nedolžen, da se ne bo nikoli več brigal za kakšno partizanstvo, hkrati pa se je rotil, da ga ne bo prav tako nikdar več v Tolmin. Pa še to so mu rekli da je v Tolminu govoril z neko sumljivo osebo. Ubogi Pepe ima pa res smolo, pa še mi smo zvedeli za njegovo neprijetno snidenje z domobranci, ki mu pač ne dela nobene časti.

ŠEBRELJE. - Komunisti so porabili vse moške od 14. do 60. leta brez vsake razlike. Ostale stare ženice jokajo, preklinjajo, obupujejo. In pomoči nil. Vsa ta odlična narodno zavedna družba, veljaki in možaki pravijo, da je belogardistična propaganda Frokleti egoizem. Dokler njega, njegove družine in njegovega žepa ne zadene, je vse propaganda Tolminskemu glasu se zdi primerno, ko bi vso to družbo terencev in neterencev, ki še zagovarjajo OF in privoščijo domobrancem samo peklenski stroj, spravili v take svobodne in osvobojene vasi kakor Cerkno in Šebrelje. Vse kar imajo tu, bi morali pustiti in bosi in brez obleke oditi okušal raj in svobodo. Na lastnem telesu naj jo poskušajo in na lastne oči naj se prepričajo, kaj je propaganda.

LOGARŠČE. - Napad na vlak. Pred kratkim, ko je privozil vlak iz Podbrda proti Sv. Luciji je v soteski pod omenjenim krajem navozil na mino, ki so jo nasladili rdeči ubijalci. Učinek je bil strašen. Vse je vpilo in klicalo na pomoč. Iz železniškega voza so potegnili 6 težko ranjenih in 17 lahko ranjenih žensk - same domačinke. Tolovaji so spet dokazali koliko jim je mar ubogo ljudstvo, ki je zaradi razmer prisiljeno, da se posluži edinega prevoznega sredstva, če hoče, da opravi svoje dolžnosti in potrebe pri županstvu in drugih oblasteh, ali da si poišče košček kruha, ki jim ga tovariši v gozdu tako skrbno in marljivo odjeajo. Ljudje, imejte vendar pamet in priznajte, da so komunisti največji narodni zločinci! S tem svojim delom že ne bodo nikoli skrajšali vojsko, ker »okupatorju« ne prizadenejo nobene škode, vso škodo ima le ubogo slovensko ljudstvo!

IZ OKOLICE TOLMINA. - Nasilna mobilizacija. Po vsaj tolminski okolici komunisti nasilno nabirajo zadnje ostanke fantov in mož, ki so stari izpod 56 el. Ti še preostali reveži se podnevi na vse načine skrivajo pred terenkami in pred tolovaji. Noč ima pa svojo moč, rdečim v prid. Reveži - skrivači v strahu in trepetu iščejo varnega kota in hodijo po drugih vaseh, da prespijo. Veliko teh skrivačev je namreč že bilo pri komunistih v gozdu, zato predobro vedo, kam pestico molli. Možeje, fantje! Ali je treba tako kot figovci bežati pred gnilo rdečo svojatjo? Ali nimate toliko poguma, da bi resno zgrabili za orožje in se pridružili našim domobrancem, ki so zato na svojem mestu, da branijo sebe in nas vse pred mednarodnimi boljševičskimi zločinci.

PONIKVE. - Že večkrat smo v našem listu poročali o znanem izprijencu in pijancu, Lapanja Pepelu - Simonu. To pol pa povemo na uho nekaj stvari NOV in POS. Po Št. Viški gori se namreč šušlja, da jo je slavni Simon pobrisal iz tolovajskih vrst in se premaknil k svoji sestri, ki se je že letošnjo pomlad preselila in ubežala iz krempljev VOS-a in se naselila nekje v bližini Padove kjer se je tu li poročila. Tovarišu Simonu pa prav nič ne čestitamo k njegovemu tako dolgemu begu. Podgane bežijo, ker se barka potaplja.

ŽABČE. - V Žabčah imajo partizanstvo v zakupu same ženske. Mi jih dobro poznamo in jim ne bomo več prizanašali. Kar z imeni jih bomo navedli. Čaderženca, Kosovka, Mešlovka in Milka Fratrikova. Prve tri so znosile lepo število živih in drugega blaga, ki je prišlo od Podšolarce in drugih tolminskih liferantov, na Loče in od tam čez Tolminsko na položaj. Tudi Milka mora imeti takih in podobnih grehov precej na vesti, ker je baje rekla, da ne gre več k spovedi k tistim belogardističnim prascem; pravi, da raje da 50 L. in gre v Gorico k spovedi. Milka, koliko računa Perko za prevažanje takih tež do Gorice in nazaj v Tolmin, mi ne vemo. Vse eno ti svetujemo, da greš k spovedi na položaj k tovarišu duhovnemu referentu Černetiču. Tam prideš takoj na vrsto, saj si lahko brala v naših listih, da ima toliko časa, da lahko pluje s partizankami na položaju. Morda se celo kar med plesom spoveš; 50 L. pa kar lepo shrani, lahko pride čas, ko bi jih utegnili bridko pogrešati.

IDRIJA OB BAČI. - Oni teden je dobil svoje zaslužen plačilo tovariš Prvanja Anton iz Stopnika, nekdanji Ozebkov hlapec na Slapu. Dolgo je silil ubogo ljudstvo v rdečo vojsko in pri vsakem ropanju je bil - prvi med prvimi.

BUKOVO. - Pred kratkim je peščica hrabrih domobrancev iz Grahovega obiskala tolovajsko gnezdo na Nemcih pri Orehku. Ne da bi junaški tovariši čakali, da se jim pridružijo grahovski domobranci - bliža se namreč spet zadnji komunistični teden, 15. januar - so jo umnih nog in bosopeti, celo brez čilovk odkurili naravnost v Cerkno; in to s tako naglico, da jih krogle iz domobrantskih brzostrelk skoraj ne bi mogle več dohiteti. Res, hrabra je naša osvobodilna vojska in zelo elastična, beži kot bi jo veler podil, ko se ji začne le sanjati, da bi se i utegnila pokazati nevarnost.

TOLMIN. - Na sv. Stefana dan je imel v Tolminu v predavalnici ljudske šole ob izredno veliki udeležbi tamkajšnji krajevni komendant g. Leutnant Hens nad vse zanimivo predavanje o Rusiji na podlagi lastnih doživetij. Kot hraber borec v Rusiji se je na lastne oči mogel prepričati o vseh grozotah boljševizma in je poslušalcem znal tudi v kar najbolj prepričevalni obliki podati. Izčrpno predavanje je naredilo na vse prav globok vtis.

Zeleti bi bilo, da bi bilo tudi v bodoče več takih predavanj, da bi se tako Tolminci po oči ideh prepričali, kam nas vodi komunizem in njegov nauk.

GORICA. - Od tam smo zvedeli žalostno vest, da je umrl v noči od 29. na 30. december znani prosvetni delavec, priljubljeni pevec, profesor Joško Braut. Ob izgubi tako zavednega slovenskega inteligenta izrekamo užalosteni rodbini tudi njegovim tolminski prijateljem iskreno sožalje!

KANALSKI HRIBI. - Zadnja vest o g. Disku je prinesel svoji družbi neki terenec, ki ga je videl, kako so ga gnali bosega in vsega raztrganega. Lokal je strašno in milo kakor dete. - Tako je torej moral končati tisti dobri človek, ki je po Kanalu vsakogar pozdravil, za vsakogar imel prijazno besedo in ki je poznal vse ljudi od Deskel do Sv. Lucije.